

REDACTIA
ARAD, STR. AULICH (ADAM) 1

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe 1 an fl. 10; pe 1/2
an fl. 5; pe 1/4 de an
fl. 2.50; pe 1 lună fl. 1.

N-rii de *Duminică* pe
an fl. 1.50.

Pentru România și străinătate:
pe an 40 franci.

Manuscripte nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA
ARAD, STR. AULICH (ADAM) 1

INSERȚIUNILE:

pe 1 și garmond: prima-dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.
a treia-ora 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare publi-
cațiune.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte.

Scrisori nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Politica națională și situațiunea

V.

(Articol final.)

Examinarea declarațiilor și hotărârilor conferenței naționale ne probează, că acțiunea Memorandului în întregul ei era întemeiată pe un plan politic bine cugetat, că prezentarea Memorandului la Monarch, accentuarea importanței Românilor și alianța popoarelor nemaghiare din patrie se legau în mod firesc de situațiunea politică generală.

Evenimentele, care au urmat și au însoțit acțiunea Memorandului, și anume: intervențiunea Coroanei, visita Maj. Sale Împăratului și Regelui nostru la București și Congresul naționalităților, marchează o situațiune politică, care diferă în bine de situațiunea înainte de 1892.

Punând în față hotărârile conferențelor naționale și evenimentele petrecute cu atitudinea conducerii actuale a partidului și cu o parte considerabilă a presei noastre române, am constatat, că în toate trei direcțiunile principale ale acțiunii Memorandului, atât conducerea partidului, cât și o parte a presei noastre, iau o atitudine opusă hotărârilor conferențelor naționale, și prin atitudinea și activitatea lor servesc de-a dreptul politica maghiară și contribuie la ușorarea pozițiunii guvernului unguresc.

Din aceste constatări se explică în mod firesc și alte aparițiuni, cari ne preocupă astăzi pe toți deopotrivă. Se explică mai ales, cum poporul a trecut ca dintr'odată dela însuflețirea de ieri la indiferentismul de astăzi. Teranul român e dinastic și pacinic. Încrederea în Împărat, moștenită dela părinți, a prins în sufletul lui rădăcini puternice.

Vremurile grele, ce au trecut peste capul lui l-au învățat să țină și la limba și legea sa. Această iubire de neam a țeranului român i-a dat nu numai puterea națională de rezistență, ci l-a făcut să-i crească inima în timpuri de mărire națională. Ce bucurie a trebuit să simtă acest țeran român dinastic, când a aflat că Împăratul „lui“ a plecat la București de unde s'a întors plin de mulțumiri pentru Țeara-Românească și pentru mândra și viteaza ei armată!

Încercările pentru a convinge masele poporul, că Împăratul nu voește sau nu poate schimba în bine lucrurile în împărăția sa, că Țeara-Românească este ocărmită de „trădători“, adecă a le îndepărta și înstrăina în același timp și de Monarch și de Românilor, trebuia să producă o mare reacțiune. Pentru-ca această reacțiune să se pronunțe imediat prin o răceală și

un indiferentism față cu afacerile politice, neînțelegerile ivite între fruntași au fost prea suficiente.

Tot așa de firese își află explicațiunea sa chestiunea: pentru-ce schimbările în situațiunea politică nu află o expresiune mai pronunțată, mai clară, mai practică? Poporul român n'a avut încă ocazie a-și manifesta vederile sale asupra evenimentelor cari au urmat și însoțit acțiunea Memorandului.

Încât însă s'au putut manifesta prin presă aceste vederi, în partea cea mai mare ele spriginiau, precum am arătat, punctul de vedere al politicii maghiare.

Guvernul, reprezentantul și executorul acestei politice, avea interes a împedea funcționarea partidului național, a împedea organizațiunea și funcționarea alianței popoarelor nemaghiare; a prezenta actul de grație al Majestății Sale ca un act lipsit de o importanță politică și fără nici o legătură cu hotărârile conferențelor naționale și cu Memorandul Românilor; a produce între Români de dincoace și de dincolo de Carpați un conflict, pentru a slăbi înfrigurarea recunoașterii importanței Românilor manifestată prin visita Majestății Sale la București, asupra poporului român din Țerile coroanei Sfântului Stefan.

Partidul național român, care nu a putut fi împedecat în funcționare sa prin persecuțiuni politice, prin condamnări, amendele, temnița și ordonanțe, este paralizat prin neînțelegerile ivite în simlul comitetului conducător. Alianța popoarelor nemaghiare, organizațiunea în congresul naționalităților, nu funcționează din cauza slăbiciunii proprii a conducerii. Cercurile conducătoare ale partidului, reprezentate prin „Tribuna“, în deplin acord cu alte cercuri politice române, reprezentate prin „Dreptatea“ și „Telegraful român“, susțin, că actul de grație al Majestății Sale nu se poate considera ca intervențiunea corespunzătoare a Coroanei în înțelesul hotărârii conferenței naționale din 1892. În sfârșit „Tribuna“, „Dreptatea“ și „Telegraful român“ susțin în coloanele lor o campanie foarte vie și unică în felul ei în istoria presei române de dincoace de Carpați.

Cu alte cuvinte: Toate interesele politicii maghiare în această privință sunt susținute, apărate și propagate prin cercurile mai sus caracterizate.

Avem convingerea nestrămutată, că poporul român a rămas credincios direcțiunii politice precizate prin hotărârile conferențelor naționale, și nu aprobă vederile acestor cercuri. Însă pe cât timp poporul nu-și poate manifesta voința și simțemintele sale decât prin răceală și indiferentism față cu cercurile po-

litice, cari fac servicii politice de maghiarizare și guvernului maghiar, efectele situațiunii schimbate numai cu anevoie vor pute să iee forme precise și să se manifeste în mod practic. Căci dacă pozițiunea actuală a Maghiarilor oferă ca pentru sine greutăți mari pentru „vindecarea răului“, cu atât mai sporite trebuie să fie aceste greutăți, când pozițiunea Maghiarilor este spriginată — fie și inconștiiu — de Români.

Pentru a nu fi rău înțeles adaugem, că nu ne îndoim despre simțemintele naționale de cari sunt cuprinși cei ce conduc și cei ce spriginesc numitele trei foi. Din contră, sântem gata a recunoaște, că mulți dintr'înșii sânt nu numai Români buni și devotați, ci chiar bărbați, cari și-au câștigat mari merite pentru nația românească. Ne îndoim însă — pe temeiul motivelor înșirate — despre corectitea vederilor lor politice. Și această incorectitate nu o punem în socoteala capacității și inteligenței d.-lor, ci mai mult în a pozițiunii, în care se găsesc.

Un spectator nepărtinitor va trebui să recunoască, că din coloanele acestor trei foi vorbește des patima, și rar o judecată calmă și rece; că cestiunile politice se espun și se desfășură cu predilecțiune în giurul persoanelor pe temeiul presupunerilor și al bănelurilor, și nici de cât nu pe temeiul principiilor; că în sfârșit privirile lor nu se pot ridica dela cestiuni de o ordine adese-ori foarte secundară la cestiunile capitale, cari interesează în primul rând.

Dacă patima dominează, dacă persoanele, presupunerile și bănelurile preocupă, dacă cercul de idei se întoarce în giurul mărunturilor, omul nu poate să-și păstreze o judecată clară pentru cestiunile cele mari și de interes vital, cari reclamă mult studiu și multă cumpăneală.

Astăzi, mai mult ca ori-când, e o datorință națională a tuturor, cari își atribue un rol oare-care în afacerile noastre politice, fie prin pozițiunea, fie prin peana lor, să-și înfrâneze patima, și să se îndeletnicească a privi lucrurile cu obiectivitate și a le judeca cu răceala necesară.

Apelul acesta fie adresat cu deosebire, acelora cari într'un gând și cu o simțire ne-am strâns la 11/23 Ianuarie 1892 în giurul steagului național.

Prea mult am obosit și jertfit cu toții, pentru-ca fructele acelei activități să cadă astăzi în poalele altora. Să nu scăpăm din vedere, că mai pre sus de noi, oameni mari și mici, stau interesele poporului românesc. Pe acestea mai ales să le avem și astăzi în vedere.

Negociările pentru cuotă. Negociările pentru stabilirea cuotei între cele două guverne ale monarhiei vor începe, după toate probabilitățile, la 8 Maiu, pe când guvernele au terminat cu negocierile prealabile și cu toate proiectele privitoare la încheierea pactului dualist.

Se crede că în cele două parlamente discuțiunea se va lungi foarte, așa că abia în anul viitor se va putea reînnoi dualismul. Până atunci se va încheia un provisorat, care va începe la 1 Ianuarie 1898 și se va sfârși la 30 Iunie.

Așa spun foile ungurești. Se știe însă, că ideea unui provisorat întâia oară în partidele austriace s'a discutat, și anume cu scop, ca în acest interval să-și mai moaie pe Unguri, — așa se scria din Viena.

Concesiuni naționalităților. La Praga s'a și început deja punerea în practică a ordinului privitor la introducerea în oficii a limbii cehe.

Ordinul privitor la Moravia se așteaptă pe azi.

Acest ordin este cu atât mai de mare însemnătate, cu cât el se referă și la autoritățile școlare, pentru-că consiliul de instrucție în Moravia nu era despărțit în două: german și morav, ci era numai german.

Noul minister român.

Noul minister român s'a format astfel:

Dl Dim. Sturdza, președinte și externe;
M. Ferekide, interne;
G. Cantacuzino, finanțe;
Spiru Haret, culte;
General Berendeiu, războiu;
A. Stolojan, domenii;
Al. Djuvara, justiție;
Ionel Brătianu, lucrări publice.

Dintre bărbații cari compun noul cabinet, numai trei: dnii Spiru Haret, Al. Djuvara și Ionel Brătianu nu au fost ministri.

Dl Ferekide a fost ministru în cabinetele marelui I. Brătianu, ear' dnii G. Cantacuzino, general Bercudeiu și A. Stolojan au fost ministri în cabinetele precedente.

Dl Spiru Haret este profesor universitar și pe vremea marelui I. Brătianu a ocupat mai mulți ani postul de secretar general în ministerul de culte, pe când ministru era dl. D. Sturdza. Este cam de 40 ani.

Dl Al. Djuvara, deputat al Brăilei, este unul dintre cei mai străluciți oratori ai țării. Pe vremea când a debutat în parlament, însuși adversarii săi (dl. Majorescu) scrisese în „România Liberă“ articole de fond în care relevau talentul dlui Djuvara. E în vîrstă de cel mult 36 ani.

Cel mai tînăr este dl Ionel Brătianu, fiul mai mare al lui I. C. Brătianu. Partidul liberal leagă multe speranțe de acest distîns bărbat al seu.

Presentându-se la Cameră, dl D. Sturdza, a făcut următoarea declarațiune:

„Ești din simlul partidului național liberal, vom urma — ca și predecesorii noștri, pe calea trasă de un lung șir de ani de muncă spornică pentru țeară. Ne vom da toate silințele, vom pune toate puterile noastre, ca să îndeplinim cu scrupulozitate datorile mari luate asupra-ne. Rugăm pe toți membrii parlamentului să ne dea spriginul lor, pentru-ca strîns uniți în ale patriei interese — să ținem sus prestigiul și pozițiunea regatului“.

Dl. N. Fleva și filo-muscalul Gr. Sturdza, au luat apoi cuvîntul pentru a-și arăta nemulțumirea că a venit la putere dl Dim. Sturdza.

Din Budapesta.

Viforul. — „Morții cu morții“ — Cliseuri. — Dl Rosmarin.

Trimbața dela București a sunat, lugubru și sfâșietor, vestind poporului român din Ungaria, că s'a s'vrșit o groaznică tradare.

„Tribuna“ cea primenită, dar' primenită nu glumă, apare zilnic cu steag negru, aducând descoperiri senzaționale, microscopicele detaieri ale — tradării, mizilicurile ghidilitoare pe seama Ungurului.

Desvélirile se cern tot mai dese, tot mai oribile în nesățioasele coloane; un vifor cumplit a cuprins vieța noastră națională; felgerile se descarcă fără milă asupra — trădătorilor; cad stejarii, n'au ce face, cad striviți de furia deslăntită a elementelor furibunde... Brr... ce mai vreme!

Două luni întregi a dăinuit astă resmiriță, mai mult de cât a ținut potopul! Legea firei însă zice, că după nor senin urmează. Eată, s'a înseninat la două luni și de-asupra purtătorilor de fulgere. Pe câmpul de luptă au rămas voinicii triumfători, în mână cu armele ucigăse. Trădătorii sânt răpuși, făcuți pentru totdeauna imposibili.

La pământ așternuți zac unul câte unul: Brote, Slavici și Albini, Mangra, Russu, Duică și alți răsvrățitori designați a conduce „căpitanatele“. Încăruntitul Cristea, aprigul Comșa și savantul Barciuanu împreună cu pleiada „conventiculiștilor“ dela Brașov și Orăștie stau într'altă parte ingenuchi și pocăiți, ear' „popa din Șişești“ este declarat și el „statue sdrobită“ și promit că vor pune la gură, — dacă li-se va lăsa vieța. Sinistră priveliște...

Stăpânitorii situației privesc satisfăcuți la isprava lor, la rezultatul muncii năprasnice. „Plevnescu“ „plesnyeste“ cu bicusca în giuru-i. Cel-ce a stîrnit acest cioro-boro se retrage de pe arenă, — re bene gesta, — ear' cei dela placatul din Sibiu, slugile nădrăvanului *Jupiter Tonans* (să fie cu iertare!) vestesc cu litere mari triumful lor:

„Morții cu morții“.

Da, voi Brote „et comp“, Slavici „et comp“, Mangra „et comp“, v'am potopit! „Nemernici“, „infami“, „mișei“ trădători, cari mai mult ca un deceniu ne-ați fost sfetnici; voi „brânzari“, „celebri nuvelisti“ și „celibidachi“ cari cu „minciună“ și „in-trigă“ ați stat în fruntea mișcării noastre naționale, — acum v'am prins, v'am desarmat, v'am nimicuit.

Aceasta era situația la sfîrșitul lui Febr. 1896, când a publicat „Tribuna“ din Si-

biu articolul „Morții cu morții“, *) în care a declarat, că peste cei învinși va trece la ordinea zilei și va pune la cale primeneala rîndurilor. „Golul va fi umplut, căci natura are oroare de vid“, — a promis „Tribuna“.

Și ce să vezi? Un an și o lună a trecut. Natura încă tot mai are — „oroare de vid“.

Golul în loc de a se umplea s'a mai golit și desgolit, ear' rîndurile în loc de a se „stringe“ s'au cam destrămat! Ce o mai fi și astă contradicție evidentă nădrăvanilor?

N'or fi cumva prea mulți morți cu — morții!?

Articolele „desvélitori“ din cele dintău 2 luni ale crizei — interesanți din multe puncte de vedere — cuprindeau tot ce a avut dl Popovici mai prețios și mai de senzație.

D-sa a alcătuit clișeurile, cari pe urmă au devenit stereotipice, doctrinare. Frasele clasice despre „băcanii politici“ și despre „nemernicii“ cari au tradat programul „saer-sanct“, despre „dulcitorii“ cei cu situația schimbată „despre „Don Căpitan Taiie-Fugă“ și alte „idei“ îmbrăcate în forme picante, — au rămas drept linie de condunită și devisa pentru cei ce au dus mai departe hărțuiala în contra celor — morți, arme în mâinile Doni-Quixoșilor cari se luptau în potruva — „umbrelor“, a dușmanilor fictivi.

De un an și atâtea luni încoace n'a apărut aproape nici un număr din „Tribuna“, din care se lipsească aceste clișeuri.

Sunt tare originali voinicii hărțuitori:

„Wo Begriffe fehlen
„Da stellt ein Wort zur rechten Zeit sich ein.“

Însă ar fi de ajuns atâtea superficialitate! Alte forme, d-lor! Am dori să vedem și auzim dela d-voastre ceva nou, ceva original, fie chiar și idei, concepții, directive... Nu tot ceapă, tot ceapă, mai maltratați pe cetitorii d-voastre și cu alte bucate. Ear' morților mai dați-le și pace, nu-i neliniștiți în mormântul lor rigid. Sau vă este frică de învierea lor?

Nu, dragilor, nu tremurați, prea i-ați îngropat adene, ear' minunile sunt rari în vremea asta...

Și după ce i-au astrucat la cele eterne pe „nemernicii“ trădători, s'au strîns învingătorii la pomana după obiceiul creștinesc și aci au hotărît, ce e de făcut cu cele ră-

mase după cei morți. Au convenit a le împărți între sine, ca hainele lui Christos și unii au ocupat foteliurile în comitet, alții s'au făcut stăpâni peste „Tipografie“ și au împărțit în dulci jubilo între sine zecile de acții, alții au fost viriți și pe la organul acreditat.

Suum cuique! Fie-căruia câte un os de ros!

În oara unsprezecea a venit apoi și un străin.

Înțelesese iscusitul că aci e vorbă de licitație, unde se poate profita ceva. A bătut la ușa presidentială, care fără preget li s'a deschis, ear' după o scurtă tîrguială, străinul, gingașul bard „Rosmarin“ a fost introdus în redacția „Tribunei“ în calitate de — „schwarz Batterie“.

Mercenar bine plătit, d-sa ținca a se achita bine de rolul său. Pricepere pentru cauză nu avea, însă nici nu li se cerea.

În curând „Tribuna“ a luat fiziognomie ovreiască, duch de usturoiu, tot șirul iscodire și intervertire, calomniări presărate cu sarbede glume și cu aluzii ridicole. Însă gingașul bard le spunea toate autoritativ, de pe catedră și cu un mare grad de „nonchalance“ (e mare franțuz!). Iei colu cu ifos de mare învătă. „Vorbi să fie“, — esclamă eruditul în „Tribuna“ din 21 Februarie 1896, — „n'aș mai (!!) avea putere (bietul!! Red.) de a mă entusiasma, ca de altă dată (!!) de scrierile literare ale d-lui Slavici, unde superficialitatea cea mai adorabilă își dă în-tălbure cu artificialul cel mai puternic“. Ear' la alt loc: „Eu unul aș kezita a recomanda scrierile „celebrului“ chiar și copiilor de umbre seze“.

Fi, da profund judecător este acest Rosmarin!

Însă după-ee — în măsura remunerației — s'a împlinit datorința, străinul și-a strâns calabalacul și s'a retras în — străinătate, lăsând învățăceilor soi docili numai manierele și duchul — pătrunzător. Din străinătate mai trimite „Tribunei“ din când în când câte o pagină împeștrită cu citate franțuzești și cu asemănări dintre noi și Flamanzii, Irlandezii, Belgianii etc... adecă „politică înaltă“, făcută de un „factor competent“.

În zilele din urmă s'a simțit din nou prin „Tribuna“ miros de rosmarin. Hm, mai ști? S'a făcut primăvara și rîndunica se dorește în cuibul din Sibiu!

Vino dragă rîndunică, vino, umple golul, căci în Sibiu e mare golul și — „natura are oroare de vid“.

Bruno.

*) „Tribuna“ din 27 Febr. 1897. În același număr un alt articol „Sărîți români că e primejdie“.

Lupta confesională între patrioți.

Dela introducerea legilor politice-bisericești încoace, conflictul între biserică și stat, în special între patrioții catolici și cei reformați, — din zi în zi devine tot mai acut.

De noi să nu mai vorbim. Știe azi toată lumea românească, cu ce scop a fabricat guvernul unguresc legile păgâne. — Maghiarizarea noastră mai ales 'i-a fost ținta principală, când a pășit cu ele în formă de proiecte.

Nu crapă însă totdeauna acolo, unde țin-tește lovitura. O dovedesc aceasta însăși împregiurările actuale, cari arată o înăsprire din ce în ce tot mai potențată a raporturilor confesionale între maghiarii catolici și reformați.

Un caz de asemenea natură ni-l comunică acum „Magyar Allam“ în numărul seu de Marți, raportând despre un nou proces de presă, intentat în contra redactorilor *Biro Zoltán* și *Janda József*, și pertractat Sâmbătă înaintea curții cu jurați din *Dobrițin*.

Causa procesului a fost un articol de ziar, în care procurorul regesc a constatat agitație în contra *căsu' orici civile*.

În cursul pertractării, procurorul *Simonffy* (de legea reformată) a folosit cele mai aspre expresiuni la adresa catolicilor, în contra preoților catolici *Knézits József*, *Miller József*, condamnați odată pentru asemenea „delicte“, ear' acum, în special față cu redactorul *Janda József*, a fost foarte puțin alegător în termeni acusei.

Însași curtea cu jurați, care în majoritate absolută era compusă din Unguri reformați, a aplaudat acusa procurorului și insistarea acestuia pentru pedepsirea redactorului-preot catolic.

Acusatul redactor *Janda*, care, deși a fost numai traducătorul articolului incriminat și deși s'a apărut cu multă bărbăție, aducând cele mai puternice argumente pentru nevinăția sa, — totuși a fost condamnat la o amendă de 50 fl.

La finea raportului său, „Magyar Allam“ observă: „Dela intrarea în vigoare a politicei bisericesti, trei jertfe s're deja căsătorii civile din rîndul preoților: *Knézits József*, *Miller József* și *Janda József*. Noi n'o dorim, dar' tare ne temem, că după aceeași trei Iosif-i vor urma *Mihaii*, *Ioanii* etc.“

De ceea-ce „Magyar Allam“ se teme, nici nu va scăpa.

HERO ȘI LEANDRU (VALURILE MĂRII ȘI ALE AMORULUI)

Tragedie în 5 acte
de

GRILLPARZER.

Trad. în metrul original
de

CONSTANTIN BERARIU.

(Urmare.)

Sacerdotul:

S'a coborît în tufă un porumb,
La cuib, se pare. Vină, sclavule!
Îndată cată-l și să-l duci de-acolo!

Tata:

Dar' pentru-ce?

Sacerdotul:

Așa-i la templu usul.

Tata:

fi vezi?

Sacerdotul:

Ei și?

Tata:

Vorbesc —

Sacerdotul:

O, lasă-i!

Hero:

Măicuța mea! De lacrimi te reține,
Zi-mi limpede, ce cugeți tu, ce simți?
Eu te ascult, îți voiu urma cu drag;
Nu sânt mai mult sêlbatică copilă,
Precum eram în casa părintească;
De Zee sânt în inimă schimbată,
Și liniștită cuget și privesc.

Mama:

Copilă!

Hero:

Ce-i?

Mama:

La noi privesc.

Hero:

Aice,

În templu și femeia are drepturi,
Cel apăsât, deplin la vorbă-i liber.
De ochii lor ai frică? Bine, eată,
Schimbându-mi locul, între ei și tine,
Opresc privirea lor și stai ascunsă.
Acum sê-mi spui, așa-i că am ghicit:
Tu n'ai venit cu-același gând, ca tata;
Nestingherită 'n libera voință,
Din fericit netulburata pace
N'ai relua cu drag copilul tău,
La cuibul plin de griji întuneoase?
E adevăr? Zici poate: nu — măicuța?

Mama:

Bêtrână sânt și singură, copilă!

Hero:

Ești singură? Trăește doară soțul.
Dar' el —! Și casa-i plină și bogată,
Cu servitori, să-ți poarte bună grijă.
Apoi — cum am uitat la fine tocmăi
Ce este mai bun — ai pe frate-meu;
El cu mireasa vine, umple casa,
Prin nepoței păstrat rămâne neamul.

Mama:

O, frate-tău —

Tata: (în fund cătră sclav)

Acuma prinde-l, prinde!

Mama:

O el, el nu mai este între noi.

Hero:

Cum? nu?

Mama:

Ăntăiu ne'mplu de supărări,
Dureri nespuse pentru noi părinți,
Apoi s'a dus, a părăsit mireasa
Scăldată'n lacrimi, și pe noi părinți.
S'a dus cu soți, ce-i seamănă la cuget,
La aventuri sumețe 'n țeri străine,
Pe năi? Călări? Nu știu, și cine știe?

Hero:

El nu mai este? Cu atât mai drag,
De când aceasta știu, m'aș reîntoarce;

Acasă însă sunt cu suta alții
Asemene vârtoși și rei la suflet.
Cumuna de oțel a barbariei
Le stă pe frunte; ei gândesc puțin,
Dar repede și violenți la fapte
Sunt ei deprinși să bage mâna dură
În lumea liniștită a gândirii,
De unde cresc frumoasele decideri,
Sub focul blând al razelor divine.
O, ei! Ba rump și scot din rădăcină,
Ba ear refac, cultivă și direg
Cu simțul orb și mâna necioplită.
Și între ei dorești să duci copilul?
Sau poate chiar —

Mama:

De ce să țin în taină?

Femeia numai lângă soț ferice-i

Hero:

Aceasta tu zici fără de sfeală?
Tu, care te ferești de ochiul celui
Ce-ți este soț, stăpân? Tu, care taci,
Deși mai înțeleaptă și mai bună?

Tata (în fund):

Ehei, învie mama.

Mama:

Vai de mine!

Ei mi-au răpit copilul, fîca blândă,
Iubirea ei, cu 'nvătăuri deșarte.

NOUȚĂȚI

Arad, 14 Aprilie st. n. 1897.

Știri diplomatice. Majestatea Sa Monarchul a numit pe cavalerul de Proskow și Storff, Maximilian Proskowetz, consul al Monarchiei la Cicago; ear vice-consulului Eugen Liebmann, aplicat în ministerul com. de externe, i-a conferit crucea de cavaler a ordinului Francisc-Iosif.

Aradul și maghiarizarea. Patrioții, aci se îngue, că carul maghiarizării stă înglodat, și se laudă, că fac minuni cu desnaționarea neamurilor nemaghiare. De astă dată, pe lângă guvernamentalul „Aradi Közlöny“ n'are decât cuvinte de laudă și de bucurie, căci pe lângă ce serie în numărul său de ieri: „In jubileata a doua a anului trecut Aradul s'a întins grozav pe terenul maghiarizării nungelor. Intre toate orașele din provincă, la noi și-au maghiarizat cei mai mulți numele de familie. Dintre 906 petenți pentru maghiarizarea numelui, 210 au fost din Budapesta, după care imediat urmează Aradul cu 77 de inși. Dintre aceștia 62 sunt aplicați la trenul Arad-Cenad. In Szapary-Liget s'au fost în acest timp peste 60 maghiarizări de nume. — I-o credem lui „Aradi Közlöny“; trebuia însă să spună pe rând pe toți noi patrioți, ca să vadă și cei ce n'ar fi poate, că aproape toți sunt recrutați numai din ceata ovreilor, cari țeara întreagă au împins-o în prăpastie și au pângărit toate moravurile bune și obiceiurile sfinte.

Alegeri dietale. In urma abziecerii de mandat a lui Biedermann, în cercul Szilvárvár s'a făcut eri alegere nouă. Au fost trei candidați: Olay Lajos (Kossuthist) și Bartha Miklós (Ugronist). In momentul din urmă Bartha s'a retras, și ast-fel s'a ales în unanimitate și cu bătaie Olay Lajos de deputat al cercului. — In suburbiul Erzsébet al Budapestei alegerea este azi, în 14 l. c.: Sunt patru candidați, dintre cari șanse sigure de reușită are guvernamentalul Csernátony Lajos, a cărui candidatură este icalită de Wekerle și de baronul Podmaniczky. După-cum scriu foile opoziționale din Pesta, corteșirile pentru candidatul guvernului trec toate marginile legalității.

Procesul patriarhului Brancovici — încă nu e terminat; ha a luat chiar cu totul altă față, în defavorul patriarhului. Inainte cu câteva săptămâni am înregistrat și noi știrea, că avocatul sârb Dr. Ioan Gruici intentase în contra patriarhului sêrbese un nou proces pentru *acusă falsă, calomniare și pentru amăgire la mărturisiri false.* Acum

Ea m'a uitat, cu suflet impietrit
Disprețuind ascultă glasul mamei.

Hero:

Eu însă vreau cu spiritul senin,
Ca să petrec pe la altarul zeei,
Să fac, ce-i bine — nu că-i de poruncă,
O nu! ci cunoscând, că-i bine astfel;
Aceasta nime nu-mi va răpi.

(Cu accent):

In adevăr!

Selavul:

(Care tu fund, șezând pe un tripod, cercetând tufa,
apropoe o să se răstoarne.)

Ah!

Hero:

Ce e?

Mama:

Nu vezi, dragă?

Ei turbură nevinovate paseri
Și strică cuibul lor. Așa rump ei
Copilul meu de lângă sinul mamei.

Hero:

Ești palidă, tu tremuri?

Mama:

Ved eu doară,

Aceasta-i soartea mea.

(Va urma.)

afacerea s'a schimbat. — Dr. Gruici a acusat pe patriarhul, pentru-că acesta a făcut o denunțare în sensul, că un martor, care figurase în procesul de mai nainte Gruici-Brancovici, — spovedindu-se pe patul de moarte — ar fi declarat, că a fasonat fals în fața judecătorei. In urma acesteia, Dr. Gruici a luat extrase din matricula morților, din care se constată, că repausatul martor n'a fost nici spovedit, nici secționat. Astfel rezultă, că denunțarea patriarhului și a duchovnicului Iacob Aradschi — a fost falsă; prin urmare, patriarhul cu denunțarea sa a fost respins la toate trei forurile.

In această acuză a Dr-ului Gruici în contra patriarhului Brancovici tribunalul a adus hotărârea, că: afacerea nu cade în cadrul procedurii penale, ear' față cu Aradschi a decis, că acesta a calomniat, ce-i drept, dar' pira în contra lui nu se poate insinua la tribunalul din Neoplanta, ci în Croația.

Acum de curând pertractând cauza aceasta, — tabla regească a nimicit sentința tribunalului din Ujvidék și a ordonat excecarea și pertractarea altă în contra patriarhului Brancovici, cât și în contra duchovnicului Aradschi.

D'ale ianaculilor. După-ce în alte două numere recente organul redigat de individul Păcățianu, a umplut câte trei coloane și mai bine, tot cu chestii personale, în numărul său de ieri adăpostește prosa a doi dni studenții universitari, cari deși n'au fost numiți nici odată în foaia noastră, totuși au luat cuvântul „In chestiune personală“ afirmând — între altele — că „Tribuna Poporului“ ar fi introdus în presa română cearta personală... Deci, publicul să nu o mai aboneze, ci să se grupeze numai în jurul... imaculăților! Se vede că prosa aceasta, în formă de desperat apel, este anume comendată pentru începutul cartă-lui.

Prosa nesărată a toboșarilor sântem însă siguri, nu va mai face nimănui nici o impresie, și la tot cazul nu impresia pe care o așteaptă „luminata redacție“. De aceea, de ce ne-am pune în discuție cu ei, când după ce recunosc că au lucrat în redacțiunile ungurești, ne înjură pentru-că într'o corespondență din Pesta am vorbit despre agenții români ai lui Jeszenszky. Par'că noi am fi de vină dacă s'au simțit cu musca pe căciulă!

Avem însă de înregistrat o nouă probă despre decadența foaiei sibiiane. Ea își lasă studentul necuvincios să introducă în discuție și relațiunea familiară (căsătoria) a doi din amicii noștri...

Mergând astfel, azi mâne o să ne pomenim că „Tribuna“ ne înjură de mamă. Atâta i-a mai rămas, pentru a ajunge organ curat țigănesc!

Convocare. Fiind-că în urma „Prospectului“ nostru din 25 Ianuarie sânt subscrise și asigurate acțiunile exmise pentru compunerea capitalului social la institutul de credit și economii „Sălăgiana“, p. t. acționari prin prezentele se convoacă la adunarea generală constituantă, ce se va ținea în Jibeu (Zsibő) la 4 Maiu 2 ore d. a. In această adunare generală constituantă se va pertracta și delibera asupra următoarelor obiecte: 1. Raportul fondatorilor; 2. Constatarea, că capitalul social de 50.000 fl. prin subscrieri de acțiuni și plătirile provăzute în „prospect“ e deplin asigurat; 3. Fiind-că peste numărul acțiunilor provăzut în „Prospect“ s'au mai subsemnat peste 300 acțiuni, decideră asupra punctului 7 din „Prospect“, respective ridicarea capitalului social la suma ce va fi subscrisă până în ziua constituantă; 4. Statorirea statutelor institutului; 5. Decideră înființării institutului; 6. Raportul fondatorilor despre denumirea primei direcțiuni, eventual alegerea aceleia prin adunare; 7. Alegerea comitetului de supraveghere; 8. Dispunere asupra responsabilității fondatorilor; 9. Alegerea unei comisii pentru autenticarea procesului verbal al adunării. Șimleul-Silvaniei, la 6 Aprilie 1897. Pentru fondatori: A. Cosma m. p., președinte.

† Ioan Hannia, protopresbiter gr.-ort., director emer. al seminarului „Andreian“, asesor onorar al consistorului archidiece-san, asesor ordinar al consistorului metro-

politan, membru pe vieță și membru în comitetul „Asociațiunii transilvane pentru literatura și cultura poporului român“, președinte al consiliului de administrațiune al institutului de credit și de economii „Albina“, membru al direcțiunii băncii generale de asigurare „Transilvania“ etc., azi la orele 12 din zi, împărțit fiind cu sft. taine, a adormit în Domnul în al 80-lea an al etății și în al 50-lea an al preoției sale. Rămășițele pământești ale scumpului defunct s'au transportat Marți în 13 Aprilie n. din casa proprie, str. urezului nr. 19 la 2 ore p. m. în cimiterul gr.-ort. dela Poarta Turnului. Sibiu, în 11 Aprilie n. 1897. Jalnica familie.

Necrolog. Astăzi primim următorul anunț de moarte: Subsemnații cu inimă frântă de durere, aducem la cunoștința tuturor amicilor și cunoscuților, că iubitul și neuitatul soț, fiu, frate, ginere și cumnat: Aureliu Miocu, teolog absolut, a încetat din vieță în 11 Aprilie n. c. în anul 32-lea al etății și al 2-lea al fericitei căsătorii. Rămășițele pământești ale defunctului se vor așeza spre odihnă eternă în 13 Aprilie n. c. la orele 3 d. m. din locuința proprie (Strada Florian nr. 6 c). Arad, în 12 Apr. n. 1897. Aurelia Mioc nasc. Trandafir, soție. Eugenia Mioc mamă. Iuliana Trandafir soacră. Valeriu, Ioan, Sidonia și Rosalia Mioc, frați și surori. Emilia măr. Ioanescu, Ecaterina măr. Gabor, Elena și Teresia; Dem. Ioanescu, preot și Andreiu Gabor, cumnați și cumnate. — În mormântarea s'a săvârșit ieri între orele 3—4 d. m. prin domni parochi locali Gavriil Bodea, Traian Vățianu și prin dl diacon și profesor Valeriu Magdu, ear' cântările funebrale au fost executate de corul seminarial din loc.

La mormânt părintele Vățianu a rostit o predică frumoasă, care a pătruns toate inimile celor-ee au însoțit la groapă osemintele tinărului defunct.

Dela absolvarea teologiei până la boala sa grea, care l-a legat de pat și pe urmă l-a dus în mormânt, regretatul răposat a funcționat în cancelaria dlui avocat Aurel Suci. In tot timpul acesta s'a dovedit de un bărbat harnic și de un bun Român, ear' în timpul, cât dl Aurel Suci a stat în temnița din Vaț ca condamnat în procesul Memorandului, — decedatul Mioc i-a condus singur cancelaria cu pricepere și cu cel mai mare devotament. — Fie-i țărina ușoară!

Un cas înflorător s'a petrecut azi dimineață în Arad. Dimitrie Iocanov, în stare de nebunie și-a jughiat soția atât de grav, încât biata femeie se luptă cu moartea. Brutalul soț se află de mai mult timp în aceasta stare tristă, însă autoritățile, deși au fost avisate la timp de un frate al nenorocitului, — n'au ținut să iee nici o măsură.

Bibliografie. A eșit de sub tipar: „Acte și documente relative la Istoria Renașterii României“, publicate de Dimitrie A. Sturdza și C. Colescu-Vartie. Volumul VI. Partea II, cuprinzând: Divanul ad-hoc al Munteniei din 1857, și Comisiunea europeană din 1857—58. Prețul 10 lei. București, Institutul de Arte grafice Carol Göbl.

— La librăria ifj. Klein Mor din Arad se găsește următoarele cărți de vânzare, eșite din condeul eruditului Dr. George Popa:

1. *Istoria biblică*, pentru școalele populare. Prețul 10 cr.

2. *Detorințe și drepturi*, constituțiune civilă și bisericăscă pentru școale populare. Prețul 20 cr.

3. *Contractul social* sau principie de dreptul politic după Rousseau. Prețul 40 cr.

4. *Scrieri și vorbiri* culese, apoi direse Prețul 20 cr.

Posta administrațiunii.

Abonent Nr. 42. E mai bine să rămână pe adresa veche, până la aprobarea statutelor.

Învitare la abonament

Deschidem prin aceasta abonament pe al doilea trimestru la

„TRIBUNA POPORULUI“

Condițiunile de abonament, însemnate și în fruntea foii, sunt cele următoare:

În Monarchie:

Pe un an fl. 10.—
Pe 1/2 an „ 5.—
Pe 1/4 an „ 2.50
Pe o lună „ 1.—

Pentru România și străinătate:

Pe un an franci 40.—

NUMERII DE DUMINECA

pot fi abonați deosebit, ca foaie pentru popor, cu 1 fl. 50 cr. pe an, având o întindere de 8 pagine: cele 4 pagine ale foii de zi, plus un adaus poporal de 4 pagine.

Domnii cari se abonează la foaia de zi cu 10 fl. pe an, nu au să mai plătească nimic pentru adausul poporal dela numărul de Dumineca.

Administrația

„TRIBUNA POPORULUI“.

ULTIME ȘTIRI

Din senatul României.

Noul guvern s'a prezentat la Senat Luni. După-ce dl Sturdza a făcut declarațiunea în numele guvernului, s'a procedat îndată la alegerea presidentului, în locul domnului D. Sturdza.

S'a ales dl Eugen Stătescu, fost ministru de justiție în fostul cabinet presidat de dl D. Sturdza.

Constantinopol, 14 Aprilie n.

Știri recente afirmă că în lupta dela Discata (Elassona) au luat parte 5000 de oameni. Pierderea Grecilor este 2000 luptători. În mormântarea celor căzuți în luptă a fost încuviințată.

În lupta dela Spilo, întâmplată la 12 Aprilie, au căzut 1000 Greci. La atacul de lângă Kebrujuz, au luat parte 4000 insurgenți. Ei au fost însă respinși.

Atena, 14 Aprilie.

Trupele grecești dela Discata numără 10.000 soldați.

In tot jurul Elasoniei lupta continuă. Turcii stau în spectativă, se apără numai, hotarul nu l-au trecut. Atacurile grecilor le-au respins folosindu-se de proiectorii electrice cari, așezate pe înălțimi, vârsau o lumină clară asupra trupelor grecești. Dintre greci au căzut prizonieri mulți, între ei și un oficer.

Redactor responsabil: Ioan Russu Șirianu.

„Allianz“

SOCIETATE PE ACTIUNI

asigurare pe viață și viageră

Agentura din Arad

de prezent e în

Déak Ferencz utca Nr. 6.

Juliu Derestyé

atelier central pentru modă de dame și domni în Arad.

16, Piața Libertății, 16.

car' filiala acestuia în piața *Andrassy* 18, față în față cu Hotel Central.

Recomandă pentru sezonul de primăvară și de vară toate novitățile.

Mare colecțiune de pânuri pentru moda de dame colorite, dimpreună cu toate podoabele și cele aparținătoare.

Magazin bogat de umbrele din cele mai moderne, crețe și netede.

Chiffonuri de ale lui Schroll și pânze de ale lui Siegl și deposit mare de haine de pat și pânzături de masă. Seifuri de plisse, cretonuri de ale lui Cosmanos, bune de spălat, dela 18 până la 40 cr. Tivituri și toate cele trebuincioase pentru croitorie.

Recomand cu toată căldura alelierni de confecțiuni de dame întemeiat în anul 1884 ce se bucură de cel mai bun renume și stă sub conducerea personală a soției mele. Un fașon de toaletă 6—9 fl. și toate confecționările referitoare la acest resort se primesc spre lucrare în prăvălie (dughean), precum și atelierul meu de confecțiuni, care se găsește în casa mea proprie din *strada Morarilor de jos Nr. 8*. Pentru cea mai bună croire luăm răspunderea.

Prețurile vor fi cele mai moderate.

Tot la mine se găsește și un mare magazin de Reverende negre din lână curată pentru preoți gr.-or., a 2 fl., 2 fl. 50 cr., 3 fl. și 4 fl. de soiul cel mai greu, din care pentru o reverendă sunt de ajuns 4 m. dimpreună cu toate cele trebuincioase.

Confecționarea unei reverende de calitate cea mai grea nu costă mai mult de 20—25 fl. și 30 fl. Primim toată răspunderea pentru buna conf.

Brâne preoțești roșii sau vinete fl. 5—6 50 cr. și negre fl. 3. Păpuri pentru biserici, răpizi, odăjdii, stichare se pot comanda în bogatul meu deposit.

Rugându-mă pentru binevoitorul sprigin, semnez cu toată stima

Juliu Derestyé.

(40) 3—

O specialitate naturală neprețuibilă

este apa minerală alcalin-acidă bicarbonată

Isvorul „Matilda“ de Bodok

care după experiențele făcute la mai multe facultăți de medicină s'au dovedit ca o apă medicinală prea eficace și plăcută mai ales: la conturbări de mistuire, maladiile stomacului, a rinichilor, a beșicii urului și ale organelor respiratoare etc.

BORVIZ DE PRIMUL RANG

care prin limpezitatea sa rară și prin conținutul său mare în acid carbonic natural de un gust prea plăcut, va îndeplini chiar și pretențiunile cele mai delicate, ca cum nici o altă apă minerală.

Deposit în Sighișoara și Alba-Iulia:

la domnul I. B. Misselbacher sen., Cluj: Szegesvary és társai
Deva: Balog Gyula, Orăștie: Németh János; în Brașov deposit propriu strada Căldărarilor nr. 68, și se poate comanda și de adreptul dela administrațiunea subsemnată.

Cu toată stima

Administrațiunea isvorului „MATILDA“:

34 — [7]

Josef György,

(comit. Hâromszék). Bodok. (Transilvania).

Färber Lajos și frații

„LA URSUL NEGRU“ în Arad, colțul Hunyadi și szabadság tér.

BĂCĂNIE

Vinde en gros și en detail (în mare și cu mărunțișul).

Recomandă:

tot felul de ape minerale de beut pe întreg sezonul, în sticle umplute din anul aceste, dela cele mai renumite izvoare de cură.

Cele mai proaspete și bune semințe precum: trifoiu, lufernă, napi, de straturi, flori și diferite plantațiuni pentru îngrădit, etc. etc.

Văpseli pentru zugrăvi și pentru vărui, colori în toate nuanțele, pentru văpsit padimente, ceară albă și galbenă pentru parchete.

CAFEA, ZACHĂR, UREZ, etc. etc.

Vinuri: alb și roșu, Cogniac, malaga, cheri și maderă.

Afară de acestea sunt în plăcuta pozițiune a servi p. t. public cu cele mai gustuoase articole ce se țin de băcănie.

Dispon și de magazia fabricii de gips ce-1 dau cu cele mai moderate prețuri.

(31) 6—10

Comandele ce se fac din provincă, se execută prompt și cu multă în grijire, embalagiu nu se socoteste.

Hajek Antal

Sticlărie, porcelan vase de peartă, oglinzi, cadre, rame de cadre și lampe

MARE DEPOSIT

în Arad, curtea de sticlărie, strada Forray Nr. 7.

Recomand marele meu deposit în care se află tot felul de articole ce cad în această categorie precum: garnituri pentru prânz, ceaiu, cafea moacă și pentru spălat, cele mai ieftine și în cel mai bogat asortiment. Cele mai fine garnituri lucrate din sticla indigenă și franceză — pentru vin, apă, bere și liqueur, foarte ieftine și fine.

Lampe pentru masă și de acățat Dîtnar, pentru petroleu, de asemenea se află cele mai noue inventate, și de cele mai bune calități de lampe cu spirit; cele mai bune și durabile calități tacămuri alpaca și Steyr, oglinzi, cadre și rame pentru cadre.

Arangamente pentru hoteluri, birturi, cafenele provăzute cu inscripții sau monograme; tot felul de articole pentru arangierea de bucătărie în asortiment abundanț și excepțional de ieftine se pot căpăta.

În atelierul meu pentru văpsirea de porcelan

care e unicul în Arad și jur se execută obiectele cu mult gust. — Comandele pentru întregirea de garnituri se efectuează punctual.

Mai departe îmi permit a atrage atențiunea onorabl. domni neguțători de vinuri și bere asupra renumitelor buteli Siemens, pentru vin, bere și cognac de calitate neîntrecută și cari exclusiv numai dela mine se pot procura.

De asemenea recomand atențiunei onorabl. comersanți din loc și provincie vasele mele de peartă indigenă pe care în urma unei favorabile cumpărări sunt înlesnit a le vinde ieftin ca nimeni altul.

Toate lucrările de sticlărie ce se cer la edificii le execut prompt și foarte ieftin.

Pe când rog onorab. public să binevoască a cerceta depositul meu semnez cu toată stima

Hajek Antal,

ARAD, curtea de sticlărie.

(46) 2—